Чого доколоніальний порт навчає про розташування і довіру

Dr Alexander Ressos, TEP
Attorney-at-Law (Switzerland and Germany),
Solicitor (England & Wales and Hong Kong)
Of Counsel, KGP Legal LLC
alexander.ressos@kgplegal.com.sg
www.ressos.com.sg

Розташування як необхідна умова

Історія протоки до 1819 року показує, що географія створює можливості. Острів Сінгапур займав виняткове становище, яке впродовж усього цього періоду не змінювалося. Проте його доля змінювалася кардинально: квітучий порт у XIV столітті, незначний форпост у XVI, орієнтир без ринку в XVII–XVIII, заново заснований транзитний порт у XIX. Розташування робило процвітання можливим. Реальним його робили інститути.

Це спостереження є відправною точкою для аналізу кожного наступного періоду. Сучасний фінансовий центр так само спирається на розташування — в азійському часовому поясі, між ринками Китаю, Індії та Південно-Східної Азії, на перехресті морських і повітряних шляхів — та на інститути, які

© 2026 Dr Alexander Ressos. General information only, not legal, tax or investment advice. No client relationship is created. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. More information at SingaporeIQ.com and ressos.com.sg.

перетворюють це розташування на бізнес. Наступні розділи розглядають, як ці інститути будувалися: від вільного порту 1819 року через колоніальний правовий порядок і державу розвитку до сучасної регуляторної бази.

Захист, передбачуваність і ціна проходу

Успішні порти протоки мали три спільні риси. Вони давали захист: правитель був достатньо сильним, самотужки чи через союзи, щоб убезпечити гавань і навколишні води. Вони давали передбачуваність: відомі мита, відомі процедури і відомі правила вирішення спорів. І вони тримали ціну проходу помірною: мита були досить високими, щоб утримувати правителя та його флот, і досить низькими, щоб приваблювати купців, які мали вибір.

Неуспішні порти зазнавали невдачі в одному чи кількох із цих пунктів. Темасек утратив захист, коли його двір пішов. Португальська Малакка силою підняла ціну проходу і відігнала купців деінде. Ріау втратив привабливість, коли голландці нав'язали свою монополію. Британський вільний порт 1819 року задумали прямо як відповідь на голландську модель: жодних митних зборів, відкритість для всіх прапорів, захист флотом панівної морської держави.

Ці три риси тісно відповідають якостям, які сьогодні пропонують фінансові центри. Захисту відповідають політична стабільність і безпека власності. Передбачуваності — верховенство права, чітка регуляторна база і надійні суди. Ціні проходу — оподаткування і витрати на регулювання. Баланс між цими елементами визначає конкурентну позицію фінансового центру у XXI столітті так само, як колись визначав становище порту в протоці.

© 2026 Dr Alexander Ressos. General information only, not legal, tax or investment advice. No client relationship is created. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. More information at SingaporeIQ.com and ressos.com.sg.

Плюралістичні спільноти та управління відмінностями

Порти протоки були плюралістичними суспільствами. Малакка організувала своє управління навколо чотирьох груп купецьких спільнот, кожна з власним шахбандаром. У Темасеку були малайські правителі, китайські торговельні партнери та населення оранг-лаут. Ріау поєднував малайський двір, бугійських адміністраторів і китайських плантаторів. Завдання правителя полягало в управлінні відмінностями: дати кожній спільноті доступ до ринку на зрозумілих їй умовах, вирішувати спори між членами різних спільнот і не допускати, щоб конфлікти між ними шкодили торгівлі.

Сучасний Сінгапур зробив управління плюралістичним суспільством центральним принципом свого конституційного ладу — від визнання чотирьох офіційних мов до політики етнічної інтеграції в громадському житлі. Частина J цієї книги розглядає роль мови у фінансовому центрі. Доколоніальна історія показує, що управління відмінностями було умовою комерційного успіху задовго до того, як воно стало принципом національної політики.

Залежність порту від порядку навколо нього

Порт у протоці ніколи не існував сам по собі. Він залежав від терпимості чи захисту більших держав — Китаю, Сіаму, Маджапахіту, Португалії, Нідерландів, Британії — і від вірності морських народів, які охороняли його води. Коли навколишній порядок змінювався, порт міг піднестися чи занепасти без жодних змін у власній поведінці. Сінгапура впала в конфліктах

© 2026 Dr Alexander Ressos. General information only, not legal, tax or investment advice. No client relationship is created. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. More information at SingaporeIQ.com and ressos.com.sg.

між Маджапахітом, Сіамом і правителями півострова. Ріау підкорився голландській силі, а Сінгапур заснували заново, бо Британія хотіла мати порт поза голландським контролем.

Ця залежність залишається центральним стратегічним фактом існування Сінгапуру. Місто-держава мале, відкрите і залежить від стабільного міжнародного порядку та вільного судноплавства через протоку. Геополітичний розділ у частині K цієї книги розглядає, що могла б означати для фінансового центру зміна цього порядку, зокрема суперництво між Сполученими Штатами та Китаєм. Історія протоки підказує, що це питання фундаментальне.

Паралелі з Женевою

Порівняння з Женевою, яке проходить крізь усю книгу, можна провести вже тут. Середньовічним процвітанням Женева завдячувала ярмаркам, що відбувалися на перехресті шляхів між Італією, Францією, Німеччиною та Нідерландами, і втратила їх у XV столітті, коли французька корона стала надавати перевагу ярмаркам Ліона.[1] Сінгапура завдячувала процвітанням розташуванню на головному морському шляху Азії і втратила його, коли її двір переселився до Малакки. В обох випадках вигідне розташування опинилося залежним від рішень сильніших сусідів. В обох випадках місто згодом піднялося знову на нових засадах: Женева — на Реформації, прихистку біженців (Refuge) і банківській справі, Сінгапур — на вільному порту, британському захисті і, значно пізніше, на державі розвитку.

Порівняння показує й відмінність, яка ще повторюватиметься. Друге піднесення Женеви мало коріння в релігійній та інтелектуальній спільноті, яка визначала себе на противагу

© 2026 Dr Alexander Ressos. General information only, not legal, tax or investment advice. No client relationship is created. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. More information at SingaporeIQ.com and ressos.com.sg.

сусідам. Друге піднесення Сінгапуру стало заснуванням з боку зовнішньої держави, яка принесла власне право, власний флот і власні комерційні інтереси. Тому інститути сінгапурського фінансового центру тісніше пов'язані з державним задумом — спершу британської колоніальної адміністрації, а згодом уряду незалежної республіки. Ця тема проходить крізь частини B, C і D цієї книги.

У цифрах

Ширина протоки Філліпса в найвужчому місці: близько 1,7 милі (EIA, 2017). Транзит нафти та інших рідин через Малаккську протоку: 16 млн барелів на день у 2016 році (EIA). Уламки кераміки з перших розкопок у Форт-Каннінгу в січні 1984 року: 1346 штук загальною вагою 14,31 кг. Висота і ширина Сінгапурського каменя до його знищення 1843 року: близько 3 метрів кожна. Населення острова 1819 року: близько 1000 осіб, з яких близько 150 жили в поселенні теменггонга. Делегація, що супроводжувала правителя Малакки до двору Мін 1411 року: 540 осіб.

Примітки

1. Про женевські ярмарки та заходи Людовика XI на користь ярмарків Ліона 1463 року див. Ressos, *Genève, place financière internationale*, partie A, з подальшими посиланнями. ↩

© 2026 Dr Alexander Ressos. General information only, not legal, tax or investment advice. No client relationship is created. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. More information at SingaporeIQ.com and ressos.com.sg.

Disclaimer

This article is provided for general information only. It is based on publicly available sources as at its date of publication. These sources have not been independently verified against licences, regulatory registers or the records of the entities concerned. It is not legal, tax, financial or investment advice. Nor is it a recommendation to invest in, transact with or use the services of any entity mentioned. Law and regulation change frequently, so the content may be incomplete or outdated. To the fullest extent permitted by law, Dr Alexander Ressos and the publisher of SingaporeIQ exclude all liability for loss or damage arising from the use of or reliance on this article. Readers should obtain advice on their specific circumstances before acting or refraining from action.

Names and trademarks of the entities discussed belong to their owners and are used for identification only. Their mention implies no endorsement, affiliation or allegation of wrongdoing. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. Corrections and updates: contact@ressos.com.

© 2026 Dr Alexander Ressos. This article may be quoted with attribution to SingaporeIQ (SingaporeIQ.com). Reproduction in full and any commercial use require prior written consent. The Legal Terms at https://singaporeiq.com/legal-terms apply.

Author contact: Dr Alexander Ressos, TEP · contact@ressos.com